

Pojemniki na ODPADY

Jedną z najistotniejszych zmian wprowadzonych nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach dotyczy gospodarowania pojemnikami na odpady. Kto w nowym systemie ma obowiązek zakupu tych pojemników, a także ile, jakiego rodzaju, pojemności i koloru powinny ich być – to najczęstsze z pytań przysyłanych do nas przez Czytelników.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (dalej „ucpg”), wyposażenie nieruchomości w pojemniki służące do zbierania odpadów komunalnych oraz utrzymywanie tych pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym, co do zasady należy do właścicieli nieruchomości (o wyjątkach będzie mowa w dalszej części artykułu).

W przypadku nieruchomości, w której ustanowiono odrębną własność lokali i wybrano zarząd, obowiązki, o których mowa powyżej, obciążają osoby sprawujące zarząd nieruchomością wspólną, reprezentujące wspólnotę mieszkaniową (wynika to z brzmienia art. 2 ust. 3 ucp). Za prawidłowe wykonanie tych obowiązków odpowie zatem wspólnota mieszkaniowa, która na mocy ustawy przejmuje obowiązki właścicieli lokali. Jeżeli we wspólnocie nie wybrano zarządu, obowiązki wykonują samodzielnie właściciele lokali. W dalszej części artykułu ilekroć będzie mowa o obowiązkach właścicieli nieruchomości, rozumie się przez to obowiązki ciężące na zarządcy wspólnoty, wykonującym zadania z zakresu ucp za właścicieli lokali.

POJEMNIKI A REGULAMIN

Pojemniki na odpady, w które ma być wyposażona każda nieruchomość na terenie gminy, powinny odpowiadać wymogom określonym przez radę gminy (miasta) w regulaminie utrzymania czystości i porządku, zwanym dalej „regulaminem”.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 2 ucp, w regulaminie określa się szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, dotyczące m.in. rodzaju i minimalnej

pojemności pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, warunków rozmieszczania tych pojemników i utrzymania ich w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym, przy uwzględnieniu średniej ilości odpadów komunalnych wytwarzanych w gospodarstwach domowych bądź w innych miejscach oraz liczby osób korzystających z tych pojemników.

Oprócz tego w regulaminie określa się zasady prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (segregacji odpadów), co z kolei przekłada się na ilość pojemników na śmieci, w które ma być wyposażona każda nieruchomość – jest ona zależna od tego, jakie rodzaje odpadów, wedle decyzji gminy, powinny być zbierane selektywnie, czyli w oddzielnych pojemnikach.

W tym zakresie należy wskazać, że zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 5 ucp, jednym z zadań gminy jest ustanowienie (zorganizowanie) selektywnego zbierania odpadów komunalnych, obejmującego co najmniej następujące frakcje odpadów: papieru, metalu, tworzywa sztucznego, szkła i opakowań wielomateriałowych oraz odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych ulegających biodegradacji. W praktyce oznacza to, że wymienione wyżej rodzaje odpadów powinny być zbierane w osobnych pojemnikach lub workach, a firma wywozowa powinna odbierać je wprost z nieruchomości.

Każda nieruchomość powinna być więc wyposażona w oddzielne pojemniki na papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe, odpady biodegradowalne (potocznie zwane odpadami

kuchennymi), a także odpady zmieszane (nie da się segregować 100 proc. odpadów). W tym względzie nie będzie wystarczające ustawienie pojemników na odpady surowcowe tylko przy niektórych nieruchomościach lub w miejscach najbardziej uczęszczanych przez mieszkańców gminy, tak jak to było dotychczas.

Wbrew brzmieniu ustawy, wiele gmin nie zdecydowało się na segregację odpadów w tak szerokim zakresie. W uchwalanych przez nie regulaminach często wymaga się wyposażenia nieruchomości w mniejszą liczbę pojemników, przykładowo na odpady zmieszane oraz na tzw. odpady „suche” i „mokre”. W celu ustalenia, jakie rozwiązanie zostało przyjęte w danej gminie, należy sięgnąć do regulaminu, który powinien być opublikowany na stronie internetowej biuletynu informacji publicznej gminy.

Po ustaleniu, w jaką liczbę pojemników (przyporządkowaną do danego rodzaju odpadów) należy wyposażyć nieruchomość, należy zbadać, w oparciu o treść regulaminu:

- jak duże powinny być to pojemniki – w przypadku zabudowy wielorodzinnej pojemność pojemników zależy od liczby osób zamieszkujących daną nieruchomość – na konkretną liczbę osób powinna przypadać określona, minimalna objętość pojemnika;
- jakie kolory powinny mieć te pojemniki oraz czy powinny spełniać jakieś szczególne normy techniczne;
- w jaki sposób należy ustawić je na posesji, by ułatwić odbiór odpadów firmie wywozowej;
- w jaki sposób oraz jak często należy je czyścić i dezynfekować.

W odniesieniu do rozmieszczenia pojemników na odpady na terenie

nieruchomości należy zauważyć, że w regulaminach często pojawiają się zapisy na temat tego, jak powinno być przygotowane miejsce, na którym stawia się pojemniki (np. że ma być utwardzone oraz że trzeba je regularnie sprzątać i dezynfekować). Zauważyć należy, że takie postanowienia wykraczają poza zakres obowiązków, które w drodze regulaminu mogą być nakładane na mieszkańców gminy. Stanowisko takie zajmuje również judykatura (zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z 14.06.2011 r., sygn. II SA/OI 298/11; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy z 29.10.2008 r., sygn. II SA/Bd 633/08).

Na marginesie wskazać należy, że oprócz zorganizowania zbiórki wymienionych wcześniej rodzajów odpadów, gmina w zamian za opłatę śmieciową powinna prowadzić selektywną zbiórkę powstających w gospodarstwach domowych: przeterminowanych leków i chemikaliów, zużytych baterii i akumulatorów (ZBA), zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (ZSEE), mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, odpadów budowlanych i rozbiórkowych, zużytych opon, a także odpadów zielonych (por. art. 4 ust. 2 pkt 1 lit. a ucpg). To, w jaki sposób zorganizowana będzie zbiórka tych odpadów, zależy od decyzji gminy, np. w formie tradycyjnych wystawek (odpady wielkogabarytowe), za pośrednictwem aptek (leki i chemikalia) lub punktów handlowych (ZBA, ZSEE). Gmina może również dostarczyć właścicielom nieruchomości specjalne worki na te odpady, zbierać je w systemie obwoźnym albo za pośrednictwem stacjonarnych punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (tzw.

PSZOK-ów). Raczej nie spotyka się, by właściciele nieruchomości mieli obowiązek wyposażyć je w pojemniki przeznaczone na te odpady.

OBOWIĄZKI GMINNE

Nie tylko obecnie, ale również w poprzednim stanie prawnym obowiązek wyposażenia nieruchomości w pojemniki na odpady obciążał właścicieli nieruchomości. Zazwyczaj byli oni jednak wyłączeni z tego obowiązku przez firmę wywozową, która na podstawie umowy na odbiór odpadów, oprócz ich wywozu, wynajmowała właścicielom pojemniki na odpady. Aktualnie takie rozwiązanie nie jest już możliwe, gdyż jak wiadomo, właściciel nieruchomości zamieszkałej nie zawiera już indywidualnej umowy na wywóz śmieci. Zorganizowanie systemu odbierania odpadów komunalnych z tych nieruchomości (w tym wybór firmy wywozowej i zawarcie z nią stosownej umowy) należy bowiem do zadań własnych gminy, w zamian za co właściciele nieruchomości uiszczają na jej rzecz opłatę śmieciową. Nie oznacza to, że właściciele nie mogą w drodze umowy cywilnoprawnej wynająć pojemników na odpady od przedsiębiorcy prowadzącego działalność w tym zakresie (nie muszą zatem ich kupować). Muszą jednak zadbać, by były one zgodne z wymogami regulaminu.

W niektórych sytuacjach właściciele nieruchomości nie będą musieli samodzielnie zakupywać lub wynajmować pojemników na odpady. Ucpg przewiduje bowiem dwa rozwiązania pozwalające na przeniesienie wykonania tego obowiązku na inny podmiot – gminę.

Zgodnie z art. 6r ust. 4 ucpg, rada gminy może określić, w drodze uchwały, rodzaje dodatkowych usług

świadczonych przez gminę w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych oraz wysokość cen za te usługi. Do usług, które mogą stanowić przedmiot tej uchwały, należy zaliczyć wyposażenie nieruchomości w pojemniki i worki na odpady oraz mycie tych pojemników, które to obowiązki zasadniczo obciążają właścicieli nieruchomości. Jako że świadczenie dodatkowych usług przez gminę nie jest jej ustawowym obowiązkiem, właściciele nieruchomości korzystający z tych usług finansują je w formie dodatkowej opłaty (ceny).

Podjęcie przez radę gminy uchwały, o której mowa powyżej, nie zobowiązuje mieszkańca do skorzystania z dodatkowych usług gminy. Uchwała ta stanowi jedynie ofertę gminy skierowaną do mieszkańca (zarządcy), który samodzielnie decyduje, czy chce skorzystać z tych usług, czy też nie. Gmina powinna we własnym zakresie ustalić sposób, w jaki właściciel nieruchomości będzie mógł zgłosić chęć skorzystania z dodatkowych usług, np. poprzez wypełnienie druku dostępnego na stronie internetowej i wysłanie go do urzędu gminy. Podkreślić należy, że zgłoszenie do dodatkowych usług nie powinno następować za pośrednictwem deklaracji o wysokości opłaty śmieciowej. Określenie przez radę gminy wzoru deklaracji, który zawierałby taką możliwość, powinno skutkować stwierdzeniem nieważności takiego wzoru przez właściwe organy nadzoru. Niemniej jednak, jeżeli w danej gminie taki sposób nie został zakwestionowany, zgłoszenia należy dokonać poprzez odznaczenie odpowiednich pól w deklaracji o wysokości opłaty śmieciowej.

Właściciel nieruchomości zgłaszający chęć korzystania z dodatkowych

usług gminy (np. wynajmowania pojemników na odpady) zawiera z gminą umowę, której istotne postanowienia określa uchwała rady gminy. Nie jest konieczne spisywanie tej umowy. Wystarczy dowód, iż właściciel zgłosił chęć skorzystania z tych usług.

Opisane wyżej rozwiązanie zostało wprowadzone do ucpg w drodze nowelizacji tej ustawy z 1 lipca 2011 r. Okazało się jednak, że z praktycznego punktu widzenia nie jest ono zadowalające. Powszechnie krytykowane było, że gmina nie może automatycznie przejąć od wszystkich właścicieli nieruchomości obowiązków dotyczących pojemników (tj. bez względu na ich zgodę) – brak było ku temu podstawy prawnej (nie stanowił jej art. 6r ust. 4 ucpg). Było to bardzo niekorzystne z punktu widzenia gmin i firm wywozowych startujących w przetargach na odbiór odpadów komunalnych, gdyż wynajmowanie pojemników w ramach usług dodatkowych, a więc jedynie na wyraźne żądanie właścicieli nieruchomości, uniemożliwiało gminie skalkulowanie rozmiarów i kosztów takich usług, co z kolei przekładało się na trudności w opracowaniu specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz ofert w przetargach. Ponadto istniało ryzyko, że pojemniki zakupione przez właścicieli niekorzystających z dodatkowych usług gminy nie będą dostosowane do śmieciarek, którymi dysponować będzie firma wywozowa, jak również że właściciele nieruchomości nie zakupią wymaganej ilości pojemników, a tym samym nie będą segregować odpadów.

Naprzeciw tym problemom wyszła nowelizacja ucpg z 25 stycznia 2013 r. (DzU z 2013 r., poz. 228), wprowadzająca zmiany m.in. do art. 5 ust. 1 pkt 1 ucpg (zmiany te weszły w życie z dniem 6 marca 2013 r.). Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 5

ust. 1 pkt 1 ucpg, rada gminy na mocy uchwały, o której mowa w art. 6r ust. 3 ucpg (uchwała w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi), może przejąć obowiązek wyposażenia nieruchomości w pojemniki służące do zbierania odpadów komunalnych oraz utrzymywania tych pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym, jako część usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Podejmując uchwałę, o której mowa powyżej, gmina automatycznie przejmie wymienione obowiązki od wszystkich właścicieli nieruchomości objętych nowym systemem. Usługi w tym zakresie będzie wykonywała w zamian za uiszczaną przez właściciela opłatę śmieciową. Oczywiście jest, że w takim wypadku opłata śmieciowa będzie wyższa, aniżeli w sytuacji, kiedy gmina nie zdecyduje się na przejęcie obowiązków od właścicieli nieruchomości. Można spodziewać się, że gminy chętnie skorzystają z tej możliwości i przejmą obowiązek wyposażenia nieruchomości w pojemniki na odpady. W zamian za to właściciele zapłacą za wywóz śmieci nieco więcej, jednakże nie będą musieli już martwić się kosztami zakupu lub wynajęcia pojemników na odpady. ■

DOMINIKA SYNOWIEC
aplikant radcowski
Kancelaria Radców
Prawnych Kłatka
i Partnerzy z Katowic

- ✓ PROFESJONALNIE
- ✓ RZETELNIE
- ✓ OSZCZĘDNIE

Patron oferuje zarządzanie i administrowanie:

- X wspólnotami mieszkaniowymi
- X budynkami z lokalami na wynajem
- X nieruchomościami komercyjnymi
- X budynkami z czynszem regulowanym

zapewniamy:

- X rzetelną obsługę
- X rachunkowość i rozliczenia właścicieli
- X obsługę inwestycyjną
- X racjonalne gospodarowanie funduszami
- X doradztwo finansowe, prawne i techniczne
- X pełną kontrolę właścicieli nad gospodarką i finansami wspólnoty
- X dodatkowe dochody z inwestowania wolnych środków pieniężnych
- X niskie ceny usług

Patron

Firma Zarządzająca
Nieruchomościami

Warszawa, ul. Wejnerta 12

Tel.: (0-22) 844 26 91

Mobile: 0-608 505 744

Administracja

Budynków